

Minnesanteckning från Tillgänglighetsrådet 2025-11-19

Tid: Onsdag 19:e november 2025, kl. 13.30-16.30

Plats: Föreningarnas Hus

Närvarande:

- Mathias Karvonen (Luleå kommun)
- Anna Kallin (Synskadades riksförbund, SRF Luleå)
- Eleonore Forslund (Synskadades riksförbund, SRF Luleå)
- Margareta Lindblom (DHR Luleå)
- Kristina "Kicki" Larsson (DHR Luleå)
- Birgitta Alstergren (Astma- o allergiföreningen Ll, AAF Ll, Hjärt-Lungföreningen Ll, Medicingruppen)
- Mauritz Fors (Luleå demensförening)
- Anja Johansson (Luleå kommun)
- Annikka Vesterlund Rönnebro (Luleå kommun)

Ärenden

1 Mötet öppnades.

2 Formalia

- Ordförande – Mathias
- Sekreterare – Annikka
- Justerare – Anna

3 Informationspunkt – Stadsöskolan, Göran Sackari

Stadsöskolan ska byggas ut, nya lokaler för lågstadiet och därmed avveckla Öhemsskolan. Mellanstadiet ska få nya lokaler, högstadiet blir kvar i befintliga. Sporthallen ska byggas ut med förråd och omklädningsrum och RWC. Aktivitetsrum ska också byggas. Skolan får en ny huvudentré och matsalen ska byggas ut. Dagens övningsbyggnad ska rivas med slöjd mm. Efter årsskiftet ska baracker placeras ut och utbyggnad påbörjas. Utbyggnaden av skolan ska vara klart till hösten 2028. Skolgård och utemiljöer beräknas bli klart hösten 2029. Det blir två nya hissar mellan planen i utbyggnaden och en hiss finns i befintliga byggnaden.

Skolan byggs för ca 700 elever. Hur ska man få en stor skola att se och kännas mindre? Varje klass får ett eget hemviste med 3 klassrum för varje årskurs, men allt är hopbyggt. Utbyggnaden blir i två våningar, 6-års och

lågstadiet på bottenplan, mellanstadiet, slöjd, expedition, mm på andra plan.

Sporthall ska byggas ut med nya förråd för fritids, föreningar och skola, omklädningsrum, samt 2 RWC med möjlighet att byta om i.

Projektering pågår och ska vara klart till årsskiftet. Projektering och ritningar samt att ta fram handlingar tar ca 6 månader. Men från idéstart till byggstart tar det ca 3 år vanligtvis.

Man bygger så att lokaler ska gå att hyra ut till externa.

Kommunen ska även renovera Kyrkbyskola F-3 och återstarta den, ska vara klar 2028.

Hertöskolan går enligt plan, klar troligen i april, sporthallen blir klar ett år tidigare än planerat. Göran bjöd in Tillgänglighetsrådet att besöka Hertsöskolan när den är klar till våren.

4 Informationspunkt – Bostadsförsörjningsplan, Socialförvaltningen, Mikael Bergström, Lahib Yousif, Lisbeth Fredriksson Wiklund

Socialförvaltningens personal började med att presentera sig själva.

De ska se över bostadsförsörjningen för personer med funktionsnedsättningar, de ska ta fram en bostadsförsörjningsplan. Dagens bostadsförsörjningsplan med fokus för individ och familjeomsorgens målgrupp 2019-2025. Nu ska det tas fram en ny bostadsförsörjningsplan med fokus för personer med funktionsnedsättningar och planen ska gälla 2025-2035.

Lagar som gäller är Socialtjänstlag (SoL) den ger ramar, medan Lagen om särskilt stöd och service (LSS) är en rättighetslag.

Boende och delaktighet, 8 kap 1 § SoL (Socialtjänstlagen), Möjlighet att bo hemma och ha kontakt med andra.

Socialnämnden bör underlätta för enskilda att bo hemma och att ha kontakt med andra, genom hemtjänst, dagverksamheter eller andra liknande insatser.

8 kap SoL § 10, Delaktighet i samhället.

Socialnämnden ska arbeta för att personer som av fysiska, psykiska eller andra skäl möter betydande svårigheter i sin livsföring får möjlighet att delta i samhällets gemenskap och att leva som andra.

Socialnämnden ska medverka till att dessa personer får en meningsfull sysselsättning och får bo på ett sätt som är anpassat efter deras individuella behov av särskilt stöd.

8 kap SoL § 11, Bostäder med särskilt stöd. Kallas ibland för "solboende" oftast de med psykiska funktionsnedsättningar.

Kommunen ska inrätta bostäder med särskilt stöd för personer som behöver ett sådant boende till följd av att de möter betydande svårigheter i sin livsföring av fysiska, psykiska eller andra skäl.

11 kap SoL § 1 Insatser för personliga behov. Få skäliga levnadsförhållanden.

Insatser efter behovsprövning

Den enskilde har rätt till insatser för att tillgodose sina personliga behov.

1 § En enskild som inte själv kan tillgodose sina personliga behov och inte heller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt att få insatser av socialnämnden för dessa behov.

Den enskilde ska tillförsäkras skäliga levnadsförhållanden genom insatserna.

Bistånd - får ett beslut

Insats – stöd utan beslut, utredningstiden går mycket fortare.

Lag (1993:387) om stöd och service (LSS) till vissa funktionshinder.

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om insatser för särskilt stöd och särskild service åt personer

1. med utvecklingsstörning, autism eller autismliknande tillstånd,
2. med betydande och bestående begåvningsmässigt funktionshinder efter hjärnskada i vuxen ålder föranledd av yttre våld eller kroppslig sjukdom, eller
3. med andra varaktiga fysiska eller psykiska funktionshinder som uppenbart inte beror på normalt åldrande, om de är stora och förorsakar betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och därmed ett omfattande behov av stöd eller service.

Bostad med särskild service enligt 9 §, 9 LSS, det finns tre olika, gruppbo-
stad, servicebostad och annan särskilt anpassad bostad. Mer information i
Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2002:9).

I Luleå finns 36 st gruppbostäder (ca 200 personer), 1 st servicebostad,
men ingen annan särskilt anpassad bostad. I gruppbostäder bor max upp
till 4-7 personer, de ska känna sig trygga, nära till gemensamhetslokal i
direkt anslutning i gruppbostad, högre krav på bemanning. Servicebostad
liknande som ovan men inte lika höga krav. Anpassad bostad är utan per-
sonal, särskilt utformat för ens egna behov.

Till skillnad från SoL anges i LSS konkret vilka insatser de personer som
omfattas av LSS har rätt till om de behöver sådan hjälp i sin livsföring och
om behovet inte tillgodoses på annat sätt.

LSS är en rättighetslag för personer tillhörande någon av personkretsarna.

Dialog, frågor till tillgänglighetsrådet:

4. Vad är viktigt när det gäller boende för personer med funktions-
nedsättning?
5. Vad är viktigt att tänka på när boende i särskilda boende blir äldre
och skötare? Soc svarar att äldre får bo kvar i sitt boende även när
de blir äldre, det finns ingen åldersgräns. Soc har ett par sådana
boende som blivit ett "äldreboende".
6. Ser ni behov av andra boendeformer än gruppbostad och service-
bostad?
7. Hur upplever ni att ordinarie bostadsmarknad kan tillgodose bo-
städer till personer i behov av tillgänglighetsanpassad lägenhet?

Synpunkter från tillgänglighetsrådet:

- Viktigt att få trygghet, få hjälp med det man behöver hjälp med.
- Vi har få servicebostäder, det skulle behövas flera olika nivåer av
boenden.
- Viktigt att kunna göra olika boenden för t ex äldre och yngre eller
beroende på funktionshinder.
- Många har Parkinsons sjukdom, skulle behövas ett eget boende
för dem med personal som har kunskap om sjukdomen.
- Det behövs att man har en egen kontaktperson.
- Boenden utspritt i kommunen, även i byarna – komma nära sina
släktingar.
- Viktigt att ta hänsyn till utemiljön.
- Uppleva trygghet, få hjälp.
- Ibland stämmer inte kemin mellan de boende – det är en utma-
ning. Enligt soc är det behoven som styr om vem som får en plats
om det blir en plats ledig oavsett ålder.
- Problem om man ramlar på nätterna om man bor i eget anpassat
boende – lång väntan på nattpersonal.

Trygghetsboendena har ett missvisande namn, de är inte mer trygga än andra. Lägenheterna i trygghetsboendena är i huvudsak bra planerade med tanke på tillgänglighet, men köken är inte höj- och sänkbart. Bostadsanpassningen kan dock hjälpa till med ytterligare bostadsanpassning om man har behov av det. Ett par personer per trygghetsboende bor där trots att de inte borde, de är för dementa och klarar sig egentligen inte själva.

Bostadsanpassningsbidraget är ett kommunalt bidrag som riktar sig till den som har en funktionsnedsättning. Personen har möjlighet att söka ett ekonomiskt bidrag hos kommunen för anpassning av fasta funktioner i och i anslutning till den permanenta bostaden. Kommunen beslutar om storleken på bidraget som ska motsvara skälig kostnad för de åtgärder som bidrag kan beviljas till. Ett intyg krävs av arbetsterapeut, fysioterapeut, läkare eller annan sakkunnig.

5 Genomgång av föregående protokoll

Mathias frågade om rådet ville att han skulle gå igenom föregående protokoll om det fanns frågor på det, då vi hade kort om tid. Vi bestämde att inte göra det.

6 Fika

7 Diskussion om informationspunkterna

Rådet tyckte att bägge informationspunkterna var mycket intressant, klargörande och mycket bra.

Rädd för stora skolor.

Kul att bli inbjuden till nya Hertsöskolan på studiebesök.

Det behöver byggas mera gruppbestäder, finns inga bestäder när unga vill flytta hemifrån, där föräldrar är trötta. Man har blivit mycket bättre på att samarbeta förvaltningar emellan, det närmar sig en balans.

Vad gör Luleå kommun? Mathias svarar: Kommunen har relativt mycket förebyggande arbete. Föräldrajouren finns i Luleå kommun som fungerar bra, anhörigjouren, Lyktan om man har beroendeproblematik och kommunen stödjer föreningar som arbetar förebyggande, bland annat.

8 Diskussion om allergi-/tillgänglighetspolicy

Mathias har besökt astma- och allergiförbundet. De önskar att kommunen ska ta fram en allergipolicy avse doft- pälsdjurs- och livsmedelsallergier och ta sikte på all offentlig verksamhet i kommunen.

Enligt astma- och allergiförbundet bör exempelvis all typ av serveringar/ kiosker/ livsmedelsförsäljning i kommunal regi eller under kommunal finansiering ha regler/krav på att det ska finnas allergianpassade och så långt som möjligt likvärdiga alternativ för personer med livsmedelsallergier (här bör man utgå från livsmedelsverkets lista över de "14 vanligaste allergenerna"). Kommunalt bedriven, eller kommunalt finansierad servering, förekommer vid exempelvis badhus, skidanläggning, skolor och

skärgårdsöar, dvs i sammanhang där barn ofta deltar. En allergipolicy bör därför ha ett särskilt barnperspektiv och särskilt tillse att det erbjuds barnanpassade/likvärdiga alternativ utan de för barn vanligaste allergenerna mjölkprotein och ägg. Att undvika nötter och jordnötter i utbudet bör vara en självklar utgångspunkt. På samma sätt bör policyn ta upp pälsdjurs- kemikalie- och doftöverkänslighet inom kommunala verksamheter/lokaler såsom bibliotek, badhus, skolor och olika kommunala boenden/stödformer.

Vad ska vi i så fall kalla policyn? Allergipolicy eller tillgänglighetspolicy? Tillgänglighet är stort, kanske allergi för att det inte ska försvinna i det hela.

Det finns en allergipolicy inom Luleå kommun enligt Birgitta. Ska heta något i stil med "Handikapplan". Om den finns bör den lyftas eller revideras.

Annikka har tittat på Luleåkommuns hemsida med "Styrande dokument" och där finns inget dokument med det namnet eller allergipolicy eller något liknande.

Det är väldigt problematiskt inom hemtjänsten, många har starka dofter på sig. Det finns regler om det men man följer inte dem och tar inte till sig det trots uppmaning.

Problemen finns inom andra delar av kommunen också så som skola, boendestöd, hemtjänst, mm.

9 Rådet har ordet

DHR Luleå: Personalen på vård- och omsorgsboenden får inte ha med sig telefoner när de arbetar vilket anses märkligt, de måste bli nådda de också av personal och familj. Kommunal och kommunen kommit överens om schema på 6 veckor för vård- och omsorgspersonal, men det har rivits upp och är nu 4-veckorsschema, personalen är missnöjd med detta.

SRF Luleå: Om föreningarna vill ha upp något till ordförandekonferensmötena ska de skicka det till Liz så tar hon med det.

Tvål på kommunala anläggningar. Mathias har fått svar att det inte är helt parfymfritt på de kommunala anläggningarna, men på de flesta. Mathias har inte fått återkoppling ännu från alla.

Luleå Demensförening: Inget nytt.

Medicingruppen: Teaterns hörselslinga fungerar ej. Undrar om personalen får gå hem om barnen gått hem även om arbetstiden inte är slut. Delade turer jobbar hon för att få bort.

10 Nästa möte – Sätt tid

Preliminärt datum är satt till 18 februari 2026 kl 13:30-16:30.

11 Mötet avslutades.

- Ordförande: Mathias Karvonen
- Sekreterare: Annikka Vesterlund Rönnebro
- Justerare: Anna Kallin